

УШАНУЙМО ПАМ'ЯТЬ ГЕТЬМАНА ПИЛИПА ОРЛИКА!

Наталія ДРОБЯЗКО

заступник завідувача відділу НІКЗ «Гетьманська столиця»

Пилип Орлик – гетьман України, провісник незалежної та демократичної держави, упорядник першої української Конституції. Понад 30 років гетьманував в еміграції, гідно представляючи питання козацької нації на європейській арені. Його тернистий шлях пролягав через Молдову, Швецію, Польщу, Грецію, Румунію. Це була довга і затьмана боротьба українського гетьмана проти московських агресорів. Тривалий час цей період історії замовчували, а П. Орлика вважали зрадником, «мазепинцем».

Час розставив усе на свої місця. У роки незалежної України ми почали відкрито говорити про українських героїв, повертати їх імена із забуття. Велика заслуга у цьому президента України Віктора Ющенка (2005–2010 рр.). Саме за його указом, у рамках заходів із відзначення 295-ї та підготовки до відзначення 300-ї річниці прийняття Конституції П. Орлика в населених пунктах України та закордонних містах, пов'язаних із життям та діяльністю гетьмана, проводили заходи із вшанування його пам'яті, встановлювали та відкривали пам'ятники, проводили наукові конференції та круглі столи. Результати вражають!

Пам'ятники гетьману та пам'ятні знаки першій українській Конституції встановлено в с. Косути (Білорусь) (2006 р.), м. Батурин (2009 р.), м. Бендери (Молдова) (2010 р.), м. Київ (2011 р.), с. Орлик на Полтавщині (2011 р.), м. Крістіанстад (Швеція) (2011 р.) та м. Івано-Франківськ (2012 р.).

Національний банк України випустив дві срібні монети, присвячені П. Орлику (2002 р.) та створеної ним пам'яті української політично-правової думки XVIII ст. (2010 р.). Українське державне підприємство поштового зв'язку «Укрпошта» випустило поштові марки на честь П. Орлика (1997 р.) та його Конституції (2010 р.).

У 2007 р. народні депутати України і представники української діаспори у США заснували Міжнародну премію імені П. Орлика, яку щорічно вручають у м. Києві видатним українським та закордонним правникам. Нині цією премією нагороджує Міжнародний благодійний фонд імені народного героя Марка Паславського. Серед лауреатів – президент України Віктор Ющенко та Петро Порошенко, президент Польщі Анджеј Дуда, президент Литви Даля Грібаускайте, посол США в Україні Вільям Міллер, громадські та політичні діячі: Мустафа Джемільєв, Сергій Головатий, Георгій Гонгадзе, Леонід Каденюк та інші.

Ім'я видатного гетьмана присвоїли Миколаївському Міжнародному класичному університету, недержавному аналітичному центру в Україні – Інституту демократії в м. Києві та 43-му куреню пластунів у м. Львові. Його іменем названі 114 вулиць та 22 провулки українських населених пунктів, також ім'я гетьмана носять вулиці у м. Вілейці (Білорусь) та м. Крістіанстаді (Швеція).

350-та річниця від дня народження П. Орлика є вагомим приводом широко і активно говорити про державотворчі

процеси, політичну діяльність, особисте життя та вшанування пам'яті, відкриваючи багатогранність і велич гетьмана, важливість знання і розуміння його постаті для українців. Що планується?

Історик Львівської національної галереї мистецтв імені Бориса Возницького Володимир Пилип організовує проєкт «Гетьман Пилип Орлик і Галичина. До 300-річчя його перебування на західноукраїнських землях», кінцева мета якого – встановити пам'ятний знак в одному з населених пунктів Львівщини.

Колектив Національного заповідника «Гетьманська столиця», за колосальної підтримки державних політичних діячів, провідних істориків та меценатів поступово відроджує історичну пам'ять про родину Орликів у Батурині. З 2021 р. історики заповідника готують до реалізації багатогранний проєкт «Пилип Орлик. Шлях гетьмана».

В рамках проєкту проводиться низка заходів, серед яких – масштабне полотно українського митця Олеса Солов'я, яке відобразить Шлях гетьмана, комплектується фондова колекція оригінальними експонатами, що

розкривають П. Орлика, організована ціла серія просвітницьких заходів, лекцій, науково-популярних статей. Співпраця з Генеральними консульствами України в Салоніках та Стамбулі дали свої результати. Історики заповідника у грудні 2021 р. відвідали Салоніки з метою ознайомлення та фіксування місць, що пов'язані з П. Орликом, адже саме тут він провів 12 років (1722–1734 рр.) і саме тут писав «Діаріуш подорожній».

8 лютого 2022 р. став знаковим днем в історії вшанування імені українського гетьмана. Під час зустрічі представники зовнішньополітичних відомств України Дмитро Кулеба та Франції Жан-Ів Ле Дріан домовились про представлення «Діаріуша подорожнього» в палаці гетьмана Кирила Розумовського, до 350-річчя з дня народження П. Орлика. Єдиний гетьманський щоденник, який зберігається в архіві Міністерства Європи та закордонних справ Франції, вперше привезуть в Україну. І ми з хвилюванням чекаємо на цю подію.

Дослідниця Ірина Дмитришин з «Діаріушем подорожнім» Пилипа Орлика, який зберігається в Архіві Міністерства Європи та закордонних справ Франції, 2017 р.